СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 81. Джерзі Сиτі, Н. Дж., субота, 11-го квітня 1942. — No. 81. Jersey City, N. J., Saturday, April 11, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

Американсько-Филипинські Боєві Частини в Батаан, Вичерпані з Усіх Сил, Зголоднілі й Схоровані, Зложили Зброю - Корегідор Далі Держиться - В Індії Буде Згода - Край Дістане Свій Уряд з Своїм Міністром Оборони

ОБОРОНЦІ БАТААНУ ЗДАЛИ СВОЇ ПОЗИЦІЇ ПІСЛЯ ГЕРОЇЧНОГО ОПОРУ

ВАШИНҐТОН. — Героїчна оборона Батаану та прибережних фортів перед переважаючими силами японських наїздників не могла довше продовжатись, коли ворог кинув проти американських оборонців велике число війська, повзів і літаків та від пятьох днів безнастанно атакував, не зважаючи на величезні свої втрати. Секретар війни Г. Стимсон заявив на своїй пресовій конференції, що ця героїчна епопея американської зброї дійшла до кінця, та що 36,853 американсько-филипинських вояків мусіли улягти силі 200,000 японців, серед яких були наймодерніще узброєні ударні відділи. Він описав, що не зважаючи на японську бльокаду, американський уряд зумів був кількаразово післати оборонцям Батаану амуніцію та поживу, одначе це не вистарчало. Твердиня Корегідор далі обороняється та є в американських руках.

Ген. Вейнрайт рішатиме про судьбу армії.

Покищо нема вістки про особу самого Ген. Вейнрайта, що кермував героїчною обороною Батаану після переїзду ген. МекАртура до Австралії. Після останніх відомостей, він далі має перебувати в одному з прибережних фортів. Згідно з заявою секретаря війни Стимсона, ген. Вейнрайт є уповажнений президентом Рузвелтом повзяти таке рішення, яке після його знання та сумління буде найкращим, щоб врятувати американсько-филипинські відділи. Стимсон зложив найвищі признання оборонцям Батаану та заявив, що втрата його є лиш тимчасовою, та що він повернеться разом з Филипинськими Островами до своїх правних власників.

ОДНА З НАЙБІЛЬШИХ ВТРАТ АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ

ВАШИНҐТОН. — Епічна боротьба американсько-филипинських військ проти переважаючої ворожої сили є, згідно з опінією військових істориків, одинокою того значіння мілітарною поразкою в цілій історії американської армії. В жадній боротьбі проти чужого ворога американська армія не втратила одноразово аж 36,853 війська. Експедиційні війська ген. Першінґа втратили були також багато вояків в битві за Мезу та Арґон у Франції, але ця кампанія велася протягом чотирьох місяців. В Горожанській Війні також були численні жертви, але це не була війна з чужонаціональним ворогом. В Революційній Війні американці потерпіли токож великі втрати, але їх число було пропорціонально значно менше. У війні 1812. року як теж в американсько-мексиканській війні американська армія потерпіла незначні втрати.

ВЕЛЕС ЗАПЕРЕЧУЄ ВИЗНАННЯ „ВІЛЬНИХ МАДЯРІВ"

НЮ ЙОРК. — Д-р Рейнголд Нібур, голова „Союзу для Демократичної Акції" заявив, що підсекретар стейту Сомнер Велес у листі заперечив, начеб то американський уряд дав офіційне або не-офіційне визнання „вільному мадярському рухові", на чолі якого стоїть д-р Тібор Екардт. Д-р Нібур заявив, що д-р Екардт, будучи в Мадярщині, був головою організації, що звалася „Білим Терором" та була звернена проти жидів, а симпатично відносилася до Німеччини.

ЗНАЧІННЯ МОРАЛІ ДЛЯ ПЕРЕМОГИ У ВІЙНІ

НЮ ЙОРК. — Визначні педаґоґи та письменники й журналісти, зібралися в Колюмбійському Університеті, де відбули ряд докладів про значіння моралі у воєнних зусиллях. Голова тогож університету д-р Батлер заявив, що Америка мусить бути приготована також і до миру цебто помогти впорядкувати світ по війні. Волтер Ліпман, відомий колюмніст з „Ню Йорк Геральд Трибюн" заявив, що „теперішня війна — це боротьба на життя й смерть". Папі Ен О'Гер МекКормік, представниця ґазети „Ню Йорк Таймс", заявила, що треба через публичні відчити та дискусійні зібрання виховувати американську публику, яка мусить знати, за що Америка бореться. Д-р Герман Равшнінґ, колишній приятель Гітлера, голова данціґського сенату, а тепер автор кількох книжок про Німеччину, твердив, що публичні зібрання є дуже цінні, бо виробляють „особистий елемент", чого не може дати преса чи радіо. Ген. Филипсон говорив, що сильна цивільна мораль доповняє мораль війська. Інші промовці підчеркували дальші проблеми моралі як необхідний чинник у війні.

УСПІХИ АМЕРИКАНСЬКИХ ЛЕТУНІВ В КИТАЮ

ЧІНҐКІНҐ (Китай). — Американська Добровольча Ґрупа летунів, що служить в китайській армії, зістрілила 10 японських літаків у повітряній боротьбі, що мала місце в полудневій частині провінції Юнан, недалеко бурмської границі. Крім того в іншому секторі фронту знищено два ворожі літаки. Американські летуни не потерпіли жадних втрат.

ЯПОНСЬКІ ВТРАТИ ПРИ ЗДОБУТТІ БАТААНУ ВЕЛИЧЕЗНІ

ВАШИНҐТОН. — Упадок Батаану закінчує не лише одну з найсвітліших оборон в модерній війні, але також показує, що пробій таких укріплених позицій як Батаан коштував завойовників величезних втрат. Японці втратили тисячі людей, бо кидали їх під американські кулі з оріентальною погордою для життя. Вони втратили ген. Гомму, що закінчив самогубством. Далі, у воєнному матеріялі вони рівнож багато потерпіли: втратили панцирник „Гаруна", кілька кружляків та значне число перевозових кораблів. Ще більші втрати є у літаках. З морального боку японці рівнож понесли втрати: вони поломали міжнародні умови, бомбардуючи отверті міста й шпиталі, вбиваючи полонених, грабуючи цивільне населення та випускаючи фальшиві гроші.

БРИТІЙЦІ ВТРАТИЛИ ДВА КРУЖЛЯКИ

ЛОНДОН. — Британська адміралтія подала до відома, що японські літаки затопили в Бенґальськім заливі два тяжкі британські кружляки, „Дорсешир" і „Корнвол". Британці не скривають, що втрата тих кружляків дасться їм болюче відчути, але вона не буде мати рішального значіння. В теперішню хвилю в Бенґальськім заливі британці і японці збирають величезні морські сили для остаточної розправи, хто має володіти на цім заливі, евентуально, хто має володіти східним побережжям Індії? Битва може розгорнутись кожньої хвилі. Британські літаки пробували знищити японського літаконосця, але їм пощастило лише скинути бомби біля самого корабля, а не в нього самого.

ЗАТОПЛЕННЯ ІТАЛІЙСЬКОГО КРУЖЛЯКА

ЛОНДОН. — Британські офіційні звідомлення говорять, що британська субмарина затопила на Середземнім морі тяжкого 10,000-тонового італійського кружляка, який конвоював транспортові кораблі, везучі скріплення до Лібії. В Лібії війська ґен. Ромеля далі роблять стежні випади, з яких покищо годі вгадати, чи це вже початок німецької офензиви в Лібії, чи може це тільки охота захипти важніші стратеґічні точки і тим себе охоронити від британської офензиви.

СОВЄТИ ВІДБИВАЮТЬ НІМЕЦЬКІ АТАКИ

КУЙБИШІВ. — Совєтські кола переконані, що сильні німецькі наступи, які мали місце в останніх днях, це були перші удари німецької весняної офензиви. Ті перші удари совєтські війська цілковито відбили і нанесли німцям великі втрати. За останню добу німці знов втратили поверх 60 літаків. На німецькім боці появилось багато нових німецьких повзів, помальованих на зелено. З другого боку в совєтських руках є теж багато нової зброї, виробленої в самих Совєтах, а також в Британії та Америці. Тяжкі бої повзів відбулись на Кримі, біля Севастополя. З 100 німецьких повзів лише 68 втекло з поля бою. Решта була знищена в першім зударі.

СТЕРЕЖУТЬ КАНАЛУ. — Один з перших так званих баражових бальонів уставлено для стереження Ріки Св. Марії й Каналу Су, що лучать озеро Сюпіриор з озером Гюрон. Туди переходять важні ладунки заліза з копалень на заході до сталевих фабрик на сході. Такі бальони ослаблюють скорість несподіваних нападів ворога.

СОВЄТИ ЗБІЛЬШУЮТЬ ХЛІБОРОБСТВО В АЗІЇ

КУЙБИШІВ. — Совєтський уряд розпочав широку кампанію за те, щоб збільшити посівну площу на сході, в Узбекській, Таджікській і в Кавказьких републиках. В той спосіб совєтський уряд задумує надолужити втрату посівних площ на Україні. Крім збіжжя Совєти задумують у згаданих краях розвинути цукрівництво й насадити багато цукрового буряка. Бо внаслідок окупації України з боку німців, величезна частина цілого совєтського цукрового промислу для Совєтів пропала. Совєтський президент Калінін виголосив до хліборобів промову, в якій заявив, що в нинішні часи не вільно лінюхувати, а треба працювати. Водночас уряд почав для цеї весняної роботи орґанізувати потягові звірята, трактори і робітників.

ІНДІЯ СКЛОНЮЄТЬСЯ ДО ПОРОЗУМІННЯ

НЮ ДЕЛҐІ. — Новий проект, видвигнений американськими колами і одобрений британським урядом, знаходить чимраз більше прихильників серед індійських провідників. Його вже майже приняли дві найбільші індійські політичні партії: все-гіндуський конгрес і все-магометанська ліга. На основі тих пропозицій Індія матиме свій власний уряд, створений під наглядом британського віцекороля. До того уряду будуть входити представники всіх індійських політичних партій, а крім того буде входити начальний вожд британських військ на сході, ґен. Вейвел. Внутрішною обороною краю керуватиме родовитий індієць. Зате загальною воєнною стратеґією керуватиме ґен. Вейвел. Британський віцекороль, одержавши з кожної індійської партії кандидатів до уряду, матиме остаточне право їх затвердити. Всіх членів в міністеріяльнім кабінеті буде 15. Хоч індійські партії ще гарячо дебатують над пропозиціями, проте є таке загальне переконання, що ті пропозиції остаточно будуть приняті і індійське питання буде успішно полагоджене.

НАПРУЖЕННЯ В НОРВЕҐІЇ

СТОКГОЛЬМ. — Між широким норвезьким загалом, а контрольованим націстами урядом В. Квізлінґа прийшло до поновного гострого тертя з нагоди дворічної річниці захоплення Норвеґії з боку німців. Норвежські священики зрезиґнували зо своїх державних становищ і зірвали з урядом. Квізлінґ „дозволив" по протестантських церквах відправляти звичайним світським людям. Це ще гірше озлобило церкву і людей. Квізлінґ теж наказав всім школам і фабрикам, щоб вислали своїх дітей і робітників на вулиці, для паради. Та школи і фабрики в той день зовсім були позамикані. А широкий норвежський загал навмисно сидів по хатах, так що в ту річницю вулиці були зовсім порожні. Німці, бачучи, що їх ляльковий премієр немає жадної піддержки серед норвежців, задумують його зовсім усунути, а правити без нього.

ПЕРЕХВАЛКИ ТОКІЯ

ТОКІО. — (Через радіо). — Японське радіо подавало, що в Батані взято в неволю 60,000 американських вояків, а не 36,000, як це подав американський департамент війни. Геройська боротьба Батану була терням в японських зусиллях.

РЕЛІҐІЙНИЙ ФАНАТИЗМ НА ПОСЛУГАХ ВОРОГІВ

ЧУНКІНҐ. — Бурмська релігійна секта „пунґі" станула на послуги японців і разом з ними йде проти британських і китайських збройних сил. Та секта натягає на себе свої сектярські ризи і в той спосіб підбехтує маси. Ця секта була дуже сильна ще за мирних часів. До неї належали порядні, богомільні люди, а теж належали всілякі пройдисвіти і просто злодії та бандити. Та в очах широкого загалу вона мала велику пошану. Вистарчило, щоб якийсь пройдисвіт оголив голову і натягнув ризи цеї секти, щоб здобув пошану загалу. Державні власти в часі миру нераз не могли потягнути злочинця до судової відповідальности, бо він заховався під ризи цеї секти.

МАЛЬТА ДОМАГАЄТЬСЯ ВІДПЛАТИ

ВАЛЄТА (Остров Мальта). — Населення острова Мальти, що лежить посередині Середземного моря і творить одну з найсильніших британських твердинь, домагається від британських властей, щоб вони зарядили бомбардування Риму. Від кількох місяців німецькі й італійські бомбовики бомбардують ту твердиню щодня, а нераз кілька разів на день. Населення майже постійно живе глибоко під землею. Їхні будинки вбільшости обернулись у руїни. Чому не відплатити тим самим італійцям? — питають мальтійці.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинюке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Сіті і Загряниці:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

БАТААН ПАДЕ! БАТААН ЖИВЕ!

Вістка про упадок Батаану, перед-останнього американського посту на Филипинських островах, заставить кожного американця подумати передовсім про тих співгромадян, на котрих плечі доля вложила важкий тягар бути безпосередними учасниками тої нерівної боротьби, що ось тепер покінчилася. Ми всі знаємо, що вони воліли би далі воювати, якби лише могли воювати хочби з якоюнебудь надією на вдачу. Та ми знаємо, що такого вигляду вони властиво не мали від самого початку боротьби, бо неспodiваний напад ворога позбавив їх цих шансів. І тому, коли залога Батаану тепер впала перед ворожою перемогою, ні один голос критики не піднесеться проти геройчних оборонців Батаану.

Станеться щось зовсім противне цьому. Оборона Батаанського Півострова перейде в американську історію як одна з незабутніх подій. Ця залога ні одного менту не боролася проти рівних собі сил. Вона все мірилася зо силами, багато разів більшими від себе; і щодо числа й щодо провіянтів і щодо амуніції й щодо воєнних приспособлень. Вона не мала великих гармат. Вона не мала повітряного транспорту. Вона від кількох тижнів не могла навіть їсти повної вояцької порції. Вона знала від самого початку, що вона мусить остаточно бути переможена, але вона далі боролася, щоби своєю боротьбою здержати наступ ворожої кампанії в інших сторонах світа. Вона жертвувала себе для перемоги в війні.

І це власне ми мусимо взяти собі за заповіт для себе від геройської залоги Батаану. Цю лекцію вона нам оставила, і цю лекцію ми мусимо собі на все затямити. Не пора нам тепер попадати в розпуку зприводу упадку Батаану, котрий був до передбачення вже здавна, можна сказати від самого початку його осади. Нам треба памятати, що Батаанова залога сповнила по геройськи своє завдання, і що тепер Америка мусить далі вести кампанію по її лінії: не дивитися на власні жертви, а дивитися лише за те, щоби ця війна була виграна.

Коли решта американців викаже ті самі прикмети духа, що їх виказала залога Батаану: відвагу, самопожертвовання, завзяття, тоді не може бути найменшого сумніву, що жертва залоги Батаану не пропаде безслідно, що з їх жертви виросте перемога для великої справи Обєднанних Держав, бо завзяття, відвага й самопожертвовання залоги Батаану буде вічно підсичувати нашу віру й певність в остаточну перемогу демократії. Америка мусить собі сказати: Батаан упав, але Батаанський дух далі в нас живе й жити буде, поки Батаан не буде назад віднятий від наїзника.

Лист Президента до Вояків

Президент Френклин Д. Рузвелт посилає кожному воякови американських збройних сил, що виїздить на далекі боєві фронти, такого листа:

Ти є вояком Армії Злучених Держав.

Ти відплиаваєш в далекі місця, де ведеться війна.

Від наслідків її залежить свобода твого життя, свобода життя тих, кого любиш — твоїх співгромадян і твого народу.

Ніколи вороги свободи не були більш жорстокими, більш безоглядними, більш брутальними.

Твій нарід є побожний, гордий, відважний, який на протязі своєї історії, з ласки Божої, ставив свою свободу вище інших завдань.

Ми, які залишаємося в дома, маємо свої обовязки до виконання — у великій мірі обовязки перед тобою. Ти матимеш підтримку всіх сил і можливостей цеї Країни. Перемога, яку ти здобудеш, буде перемогою цілого народу — спільна всім.

Ти несеш з собою надію, віру, вдячність та молитви твоєї родини, твоїх спів-громадян і твого президента.

Чому Проти Самої Самостійницької Ідеї?

Можна надіятись нових важних подій теж і на сході Европи. Дуже можливо, що прийде там незабаром до великої, а може й рішальної, нової офензиви. Чи зачне її Гітлер, як це заповідають з Швайцарії, чи Обеднані Держави, не знаємо. Але всі пишуть про те, що Гітлер таки буде старатись пробитись на Кавказ, щоби дістати нафту, а можливо, що й ще далі, щоб злучитись зо своїм японським партнером. У всякому випадку — щось буде важного. А якщо так буде, як на це заноситься, то Україна знову буде на овиді.

Через Україну будуть переходити головні німецькі транспорти. Знову Совети будуть намагатись проломити німецький фронт у першу черґу в Україні, що властиво вже й тепер роблять, проголошуючи, що розпочали противімецьку офензиву. Думаємо, що з тим навіть звязані советські відозви від імені „української інтеліґенції до населення окупованих фашистами областей України", чи навіть ті заяви, що виходять з Москви від „речників словянських народів", що, як пише московська „Правда", заявляють, що словянські народи „ніколи не стануть невільниками німецьких фашистів".

Можна припускати, що й з Берліна виходять всілякі відозви, призначені на те, щоб баламутити український нарід, якого поміч тепер так дуже придалася б Гітлерови. Тому дуже можливо, що й є дещо правди в тих новинах з України, про які вправді не пише нічого американська преса, а які дістає якимсь своїм шляхом нюйорське „Нове Русское Слово". В числі з 8. квітня подала ось та газета новинку про те, що Розенберґ зібрав у Житомирі в Україні „українських діячів", а далі, що є якийсь „генеральний комісар" Клин і „українські зрадники". Ось тії події, про яку покищо ще ніхто не знає, ось та російська газета присвячує відразу аж цілу передовицю. І це булоб нічим, якби при тому, ідучи по традиції, не миналося ще й цеї нагоди, щоб не пустити ще одної проти-української клевети, зверненої проти „Свободи" і її співробітників. „Нове Русское Слово" послугується знову, як бувало, ще одною звичайною клеветою, бо згадує за Сціборського й Сеника-Грибівського як співробітників „Свободи", хоч вони ними ніколи не були. Та це так мимоходом — для ще одної характеристики т. зв. демократів з „Нового Русского Слова".

Якжеж глядіти на ті події, що тепер назрівають на сході Европи?

Отже, нам здається, що Гітлер весь час шукав за українськими Квіслінґами і, як це стверджує навіть сама советська преса, їх таки не знайшов в Україні. Та він певно шукатиме за ними далі. Особливо тепер, де можливо рішається його доля саме на землях України, або на її східних границях. Дуже можливо, що Гітлер виступить тепер навіть з якимись новими обіцянками щодо України. І можливо, що навіть декого тими обіцянками обдурить. Усе те є можливе. Але певне, є одно, що він на це не зловить справжніх „українських самостійників", себто тих, яких найбільше ненавидять вороги справжньої демократії, а прикриті симпатики диктатур у українському поневоленні. „Українські самостійники" це в українськім народі ті, що ніколи і під ніякими умовинами не згодяться теж і на німецьку окупацію українських земель, як не годились передше на ніяку іншу. Хто є справжнім „українським самостійником", цей ніяк не може повірити в те, щоб Гітлер хотів допомогти українському народови стати державним, вільним і самостійним. Бо як навіть хто мав коли якісь надії, то мусів у них розчаруватись, приглянувшись усьому тому, що досі Німеччина зробила з українськими землями. Це перше й найважніше.

Друге: Та проте можуть знайтися і в Україні Квіслінґи, як вони знаходились і знаходяться теж і на інших землях, загарбаних Гітлером, як знаходяться теж і серед інших народів.

З Україною є хіба та одна ріжниця, що не діється у ній те, що заповідали вороги визволення українського народу. Себто, не видно, щоб навіть ті українські кола, що, як голошено, всепівпрацюють з Німеччиною, піддались націстівській окупаційній владі в такий спосіб, що видалиб українського Квіслінга. Навіть сам советський уряд досі постійно подавав, що Гітлер таки провалився в Україні, та що український нарід не іде з ним. Щойно доперва тепер подає нюйорська російська газета якусь вістку про якогось Клина, що ніби назначений націстівською владою „генеральним комісарем" України, чи чимсь подібним. Ось це мав би бути, як виглядає з донесень, отой Квіслінґ, що намагається вербувати „охотників з українських самостійників".

Не знаємо, чи є хто в Америці, щоб чув коли про якогось Клина і його ролю в якімсь українськім русі. Та припустім, що все це правда. Припустім, що якби і не було тепер Клина, то такого можуть німці знайти пізніше. Як це сумно не виглядалоб, якби таке сталось, але можна припускати, що й таке може статись. Так що з того? Що це малоб спільного з українським самостійницьким рухом? І з тою українською ідеєю, що хоче, щоб 45 міліонів українського народу зажили таким свобідним життям, яким живемо ми в Америці? Чи це по людськи, по демократичному й по американськи відмовляти міліонам права бажати стати цілком вільними людьми?

Хто стає українським Квіслінґом, той не має нічого спільного з українською визвольною ідеєю. Хто з українців хоч трохи чесний, той добре розуміє, за яку ідею гинули справжні українські „самостійники". Для такого Квіслінґи не будуть „самостійниками". Це знають добре і панове з „Нового Русского Слова". Та гидота ворогів визволення українського народу полягає в тому, що вони не можуть здобутись хоч на крихітку чесности і признати, що якби не зявились Квіслінґи на Україні, їх не можна зараховувати до ніяких „українських самостійників", бо справжній український самостійник ніколи не погодиться з ніякою окупацією української землі, з ніяким Гітлером. Цього можливо не знав і сам Гітлер до часу окупації України. Та про це він уже переконався, або певно переконається. Шукати за Квіслінґами він може й в Україні. Навіть може їх знаходити, але не між „українськими самостійниками". Саме в тому гарантія, що Гітлер України ніколи не буде мати.

ШТРАСЕР ПРО ВІЙНУ ВНУТРІ НІМЕЧЧИНИ

У Монтреалі перебуває за згодою канадійської влади д-р Отто Штрасер, давніший співпрацівник Адольфа Гітлера, що помагав йому при організації націвської партії. Він опісля пірвав з Гітлером, а його брат був убитий у часі „кровавої чистки". — Д-р Отто Штрасер є тепер головою „Вільного Німецького Руху" з осідком у Монтреалі.

Штрасер висказує здогади, що Гітлер перечуває в Німеччині домашню війну і до неї приготовляється. Каже, що на протязі останніх 6 місяців зайшли дві незвичайно важні події. Одною зних було те СА (SA), радикальне ліве крило організації Штурмовців, зістало недавно цілковито розвязане. Другою подією треба вважати те, що СС., яке було початково призначене до оборони особи фірера, відколи стало державною поліцією, будучи на службі партії, зістало збільшене, змеханізоване, а тепер дістало ще й свою власну повітряну силу. Це означає, що Гітлер приготовлюється на день, коли в Німеччині вибухне горожанська війна.

Основи тих далекосягаючих змін треба шукати у подіях памятної ночі з 20. червня 1934 р. У системі Гітлера завжди була газардовна рівновага між радикалами і реакціонерами. До першої сутички між тими собі противними елементами по правій і лівій стороні Гітлера і зростаючою групою СС і Ґештапо, що повстали довкола його особи, прийшло в часі кровавої чистки з 30. червня. Рем, провідник С. А., домагався від Гітлера здійснення дійсної національно - соціялістичної революції, що далося би осягнути лише через зліквідування реакційних сил прусинізму і великого промислового капіталізму.

Ця т. зв. друга революція зістала розгромлена 30. червня, коли Гітлер, приневолений до діяння армією, розстріляв більше як 1,000 провідників С. А., як теж таких політичних суперників як Ґреґор Штрасер і президент Кар, котрий приказав згнобити „пуч" Гітлера в 1923 р.

Наслідком такого обезголовлення С. А. стратила силу на протяг багатьох літ.

Одначе кожна організація, що грала таку значну ролю в початкових змаганнях партії і числила 3,000,000 членів, не могла бути зліквідована так легко. Ступнево в її рядах виринали нові провідники, що тішилися впливом. Гітлер був приневолений взятися знова до діла. Минулого року була друга чистка в провідництві С. А., тим разом безкровна.

Насамперед Ганса Людіна, одного зо старих провідників С. А., що уникнув смерти 30. червня лише тому, що був у тім часі хорий, усунено з його командного становища і зроблено німецьким послом у Братиславі, ляльковім уряді Словаччини. Опісля дистриктові провідники С. А., один по однім, пішли на дійсне вигнання.

Круга фон Нідде іменовано консулем при уряді в Віші; Адольфа Гайнца Бекерле, С. А. команданта Франкфуртського обшару Гес, вислано як посла до Болгарії; Роберта Ваґнера СА. команданта Бадену, іменовано державним комісарем для Альзації та Льотаринґії; Манфріда фон Кілінґера вислано до Букарешту; Дітріха фон Яґова, голову могучого відділу Берлін — Бранденбурґ С А. зроблено послом у Будапешті для Угорщини; Зіґфріда Каше, голову С. А. відділу в Гамбурґу, другого найбільшого міста в райху, вислано як посла до лялькового уряду в Хорватії.

Відділені від звязку з відділами, ті люди стали генералами без армії; їхня загроза скінчилась.

Тим разом, правдоподібно Гітлер заключав, що обезголовлення С. А. не було вистарчаюче, та що ціла організація мусить бути заатакована.

(Докінчення на сторон! 3-ій)

Карло Чапек.

ПРИГОДА КАСОВОГО ЗЛОДІЯ ТА ПІДПАЛЯЧА

Що як що — говорив пан Плек — красти треба вміти. Це говорив також пан Балабан, той касовий злодій, що то недавно обробив цю касу в фірмі Шоле і С-ка. Той Балабан то був такий досвідчений та обережний злодій. Він був також уже старший, а це дає розум, такий досвід не кожен має. Молодий чоловік то має лише такий газард. Йому так із відваги вдасться дещо, та коли стане роздумувати, то звичайно втратить цю відвагу. Тому забирається за діло з розвагою. Це оплачується в політиці й у всім.

Так то той Балабан говорив, що кожна робота має своє правило. Щож торкається панцирних кас, то такий злодій повинен усе працювати сам, тому, що не може на когось здаватися. Подруге, що не повинен ніколи працювати довго на одному місці, бо вже знають його роботу. Потрете, що має йти з духом часу та навчитися всього, що є новото в його ділянці. Та попри це має держатися традицій й доброго приміру, тому, що чимбільше людей так працює, тим тяжчу роботу має поліція. Тому той Балабан держався лому, хоч мав електричний сверлик, а вмів обходитися і з термітом. Він говорив, що то є така зайва зарозумілість або честилюбивість забиратися до тих панцирних сейфів. Він радніше працює у таких старих і солідних фірм, які мають старі сталеві каси, а в них поштиві гроші а не чеки. Він це все добре розмірковав і подбав про все, той Балабан. Крім того мав він крамницю із старим мосяжем, оферуючи реальності, торгував кіньми та взагалі стояв дуже добре. Отже той Балабан говорив, що обробить уже лише одну касу, одначе то була така чиста робота, що молода ґенерація лише витріщить очі. Воно, мовляв, не є найважніше зробити великі гроші, головне є, говорив той Балабан не дати зловити себе.

Ця остання каса, що її Балабан обчистив, була у фірми Шоле і С-ка, знаєте, ця фабрика в Бубнах. Та це вам направду була неабияка праця, що він там зробив. Мені розповідав це один аґент із поліції, Пиштора. Він там вліз вікном із подвіря, так, як осьтут пан доктор Вітасек*), одначе мусів виломлювати крати. То вам була роскіш подивитися, говорив той Пиштора, як гарненько виняв ті крати, навіть ніякого свинства не наробив, так гарно той чоловік працював. І на тім місці, де почав цю касу там її й отворив. Не було там ані одної зайвої діри або загнення, ні задрапнення або риси, ба навіть зайвого замазання не зробив на тій касі. То варта було подивитися, говорив той Пиштора, з яким замилуванням робив це той чоловік. Таж тота каса є тепер у поліційнім музеї задля тієї мистецької роботи. Потім вибрав гроші, щось шістьдесять тисяч, зїв шматок солонини та хліба, що приніс зі собою так знову відійшов вікном. Він, той Балабан, говорив, що полкововодець або розбивач кас мусить передовсім дбати про відступ. Потім заніс ті гроші до своєї сестрички, причандали сховав у якогось Лізнера, пішов до дому, вичистив собі одяг і черевики, вмився та вліз до ліжка, як кожний порядний чоловік.

Воно вам іще не була восьма година рано, аж тут хтось стукає до дверей та кричить: „Пане Балабан, відчиніть!" Балабан дивується, хто це такий може бути, одначе йде зі спокійною совістю відчинити. А в двері тиснуться два поліцаї, а з ними той аґент Пиштора. Не знаю, чи знаєте ви його — це такий невеличкий чоловік, а зуби має наче вивірка й увесь час сміється. Він був давніше у погребників, одначе вступив опісля до цеї служби, тому, що всі люди мусіли сміятися, коли так чалапав перед домовиною і так смішно вишкірював зуби. Я запримітив, що багато людей шкірять зуби лише тому, бо не знають, що почати з губою, як інші не знають, що почати з руками. Тому то люди так ревно сміються, коли говорять із якимсь вельможним паном, наприклад із якимсь володарем або з президентом. Воно не є навіть так із радости, як радше із збентеження. Та я хотів говорити за того Балабана.

Коли той Балабан побачив тих двох сторожів ладу з Пиштором, накинувся на них із справедливим гнівом: Що це ви мені тут лізете? Я з вами нічого не хочу мати!

— Алеж, пане Балабан, сміявся Пиштора, таж ми приходимо лише подивитися на ваші зуби. — І зараз підійшов до такого мальованого горнятка, до якого собі Балабан кидав на ніч щоку — він саме втратив більшу часть зубів, як раз мусів скакати з вікна. — То так, пане Балабан, оповідає вдоволено Пиштора — вони не держаться, ті штучні зуби. Вони вам, ті фальшиві зуби, при верченні хиталися, тому ви їх виняли та поклали на бюрко. Так, одначе там було пилу — пане Балабан, то вже також моглиб знати, скільки в тих конторах буває порохів. Тому-то ми мусимо йти за вами, пане Балабан, коли там найдено такий слід по зубах. Тому навіть не сердьтеся на нас. Та ви повинні були насамперед стерти той пил.

— А то проклята справа, — дивувався Балабан. — Бачите, Пиштоpo, правду кажуть, що часом дурницю стрілить і найхитріщий злодій, таки так.

— Лише ви зробили дві дурниці, — підсміхався крізь зуби Пиштора. — Паночку, ми там лише глипнули, і зараз подумали про вас, а знаєте чому? Кожен порядний злодій на місці, за перепрошенням, тєє, щоби його не зловили. Це вже є такий забобон. А ви такий невіра та зарозумілець і не вірите в ті забобони. Ви собі гадаєте, що на все вистарчить розум. То маєте з того. Так, пане Балабан, красти треба вміти.

• • •

— Деякі люди бувають дуже здібні — сказав на це вдумчиво пан Мали — це мусимо їм признати. Я раз десь читав про таку пригоду, може бути, що дехто з вас не знає того. Вона приключилася десь у Стирії. Там був майстер сідлар і римар, на імя Антін, а на назвище Губер або Фоґт або Маєр, як уже ті німці так звичайно називаються. Отже той сідлар мав саме свято та сидів при святочнім обіді — та воно в Стирії добре не їдять навіть на свята, то не так як у нас. Я принайменше чув, що там їдять і капустанин. Отже той сідлар сидить після обіду зі своєю родиною, а нараз йому хтось стукає у вікно: Ісусе Христе, сусідо, таж вам горить кривля над головою! Той сідлар вибіг, і далебі, крівля в огні. Самособою, діти в крик, жінка з плачем виносить годинник — а я вже бачив багато пожеж і заприметив, що звичайно люди тратять голову та давай виносити щось зайвого, годинник або млинок до кави або канарка в клітці. І щойно, коли вже є пізно, то пригадають собі, що там лишили бабусю, одежу та багато інших річей.

(Кінець буде).

*) Із оповідання п. з. „Килим із птахами", який то килим д-р Вітасек виносив був украсти.

НА РІЖНІ ТЕМИ

ПАНИ Й ЇХ СЛУГИ

За недавними офіціяльними даними німецького уряду, в Німеччині працюють тепер міліони робітників споза Німеччини. А саме: 1,400 норвежців, 40,000 данців, 62,000 французів, 3,000 греків, 200,000 бельгійців, 219,000 чехів, 1,200,000 поляків. Кромі цього близько два й три чверті міліона італійців.

„Панський народ" воює, а мирну роботу роблять „нижчі" народи, звані делікатно „помічними народами".

ХТО СИЛЬНІШИЙ У РОБІТНИКАХ

Каже німецький міністер праці, що Німеччина певно виграє війну, бо вона має до розпорядимости 130 міліонів европейських робітників, тоді як англьо-американські краї мають усего 70 міліонів.

Якби так можна сказати, що „европейський" робітник дорівнює щодо воєнної продукції робітникові з англьо-американських країв, то ще можна би признати певну силу арґументові німецького міністра праці.

Та чи можна сказати, що „европейський" робітник працює з таким самим добровільним напруженням для німецького уряду, з яким британський працює для британського, а американський для американського?

САМІ ДАЮТЬ ВІДПОВІДЬ

Незадовго по цій заяві німецького міністра праці німецький уряд зарядив реєстрацію безробітних в Голяндії, а начальник департаменту суспільних справ, заповів, що „в короткому часі може буде треба зарядити примусову працю для голяндських робітників".

При тому додано, що примусову працю будуться стосувати до тих, супроти котрих „виховні впливи показалися безскуточними". Іншими словами, котрі добровільно не хочуть іти на роботу для німецького уряду.

Отже зразу встає питанне: скільки голяндців буде працювати для німців добровільно? І зрештою, чи навіть ті, що зголосяться на німецькі роботи добровільно, будуть працювати найкраще по своїм силам?

САМОПРИЗНАННЯ

За інше самопризнання можемо бути вдячні начальникові пропаґандової секції голяндської націоністично-соціялістичної партії, котрий в розмові з ґазетярами нарікав, що голяндські робітники в Німеччині оберталися до нього плечима, коли він пробував пояснити їм, як пожиточними є вони для заступлення німецьких робітників, звільнених з праці для боротьби проти большевизму.

Як можна догадуватися, начальник під плечима думав певно про те, що один німецький письменник описав як ту частину плечей, що має непристойну назву.

І НА БАЛКАНІ ТЕЖ

Софійський часопис „Зоря" подає час від часу вістки про висліди воєнних судів проти робітників.

Наприклад Георгія Гудова, котрого асентеровано до ткальняної фабрики, засуджено на шість місяців вязниці за те, що зробив на одну третину менше, ніж було приписано. Михайла Бенчева, робітника в тій самій фабриці, засуджено на 18 місяців вязниці за те, що не приходив до роботи через 5 днів — без правної причини.

Можемо собі представити справність армії Держав Осі, коли поза фронтом панує така робітнича дисципліна.

ТАК У НАС

Коли в Европі німці вживають „конскрипції", щоби втягнути робітників до воєнної продукції, в Америці робиться це інакше. Ось наприклад пані Вендел Ла Фардж, жінка повістяра Оливера Ла Фарджа, вибрана недавно посадником колорадського міста Фавнтина, видала публичний заклик до „кавбоїв", що виступають у відомих „родеях":

„Вертайтеся на фарми й поможіть нам в ці дні, коли робітників на фармах там мало!"

До цього заклику вона додала пояснення в розмові з ґазетярами: „Як рук до праці ще буде недоставати, то ми заведемо в себе неформальну виміну праці, як це було колись у Новій Англії, коли люди зводили вгору стодолу, коли сусід помагав сусідові".

ЧИ ТАКЕ МОЖЛИВЕ В НАС?

Флямандські робітники, вислані на роботи на французьке побережа, нарікають, що їх зарібки, вислані ними до родин, до них не доходять.

З огляду на те, що в окупованих Німеччиною краях німецький уряд це одинокий засіб для пересилки грошей, це нарікання скидається на нарікання жовніра перед своїм капралем на крадіж: „Папе капраль, мельдую послушно, мені пропала з касарні шустка".

„Коли це було?" питався капраль.

„Тоді, як всі жовніри пішли на маневри, а в касарні лишилися лише я й ви, папе капраль".

У КОЖНОМУ КРАЮ СВІЙ ОБИЧАЙ

Нарікають німецькі робітники на німецький уряд, нарікає й німецький уряд на тих робітників.

Наприклад проти бельгійських робітників, що працювали на одному летничому майдані, підноситься закид, що підчас одного повітряного рейду робітники украли кілька ладунків ручних гранатів, кілька машинових крісів і кількасот крісів.

Як можна догадуватися, крадежу не поповнено в цілі оборони майдану перед британськими літаками.

ЗМІНЕНИЙ ЗАКОН

Виданий недавно в Англії „Есеншел Воркер Ордер" є незвичайно замітною законною спробою, яка заслугує на ближчу увагу в Америці, де тепер так багато говориться про полагодження робітничої справи.

Цей „ордер" заведено на домагання Ерниста Бевина, а стрінувся він зо загальним одобренням британців. Він завів спеціяльні суди для розгляду робітничих спорів. Він ґарантує тижневу заплату всім робітникам у промислах, признаних за есенціональні (суці) для воєнного зусилля, без огляду на те, чи робітник у дані дні працює, чи ні. Він не забороняє колективних умов ні торгів за заплату, ні не заморожує заплати ні годин праці. Він обмежує свободу викидання робітника з праці й й задержку праці. Словом, він признає в цілости машинерію робітничих юній, вироблену за останні десятиліття. Британські робітники й промисловці ще далі вирішують спірні питання згідно зо своїм звичаєм свобідної дискусії й злагоди.

По демократичному.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Вісти з Дітройт. — Опера „Мазепа".

В неділю, 29. березня, виставлено в Дітройті оперу Чайковського „Мазепа". Мабуть, як би не п. Чутро — то цеї опери ми в Дітройті ніколи не побачилиб. Хто з нас був би відважився на таке ризико? Але, бачу, що в Дітройті таки є відважні люди.

Кажуть, що вистава принесла фінансово втрату... Так було, що п. Чутро поспроваджував артистів Бог зна звідки... і опера таки відбулась.

Публика — як на оперу не дописала. Сама вистава, навіть при таких силах, які заанґажував п. Чутро, випала блідо. Вкінці оперу „Мазепа", так, як вона нам представляєсь, годі інакше виставити. Текст її є опертий на поемі російського поета Пушкина. Отже нам чужий духом. Козацького, геройського духа ніде не видно. Мабуть і сам Чайковський це відчував, бо зміняв лібрето кілька разів, заки вдоволив царську цензуру.

Музичний критик з „Дітройт Нюз" написав про це між іншим таке:

"Mazeppa's" libretto follows a poem by Pushkin which considers Mazeppa's adventures considerably prior to the Battle of Poltava. The opera was first produced in Russia in 1882 and neither then nor later has it been numbered among Tschaikovsky's important outgivings. The reason for this is not far to seek. Tschaikovsky, who had a great, shining hero to write about in this opera, contrived it all with a meager sense of theater and, except for a single episode, composed what is probably the most unemotional music of his whole career. But for that one scene—a lengthy duet between Mazeppa and Motrya—there is an extraordinary lack of lift in the score. It pursues the even tenor of its way, with neither peaks nor valleys, and it is frequently tiresome. Some examples of the composer's want to astuteness are surprising; he is fond, for instance, of episodes involving no vocal contrast whatever.

До цеї критики варта ще додати, що було багато такого, що критик не розумів. Лібрето мало бути в українській мові. Та, на жаль, артист Дубровський, що грав Мазепу, як і артистка Надя Рей, що грала Мотрю, чомусь співали таки в російській мові. Але назагал співали добре як артисти-співаки.

На правдиву оперу „Мазепа" треба ще підождати. Може по цій війні, як український нарід здобуде собі волю, хтось напише оперу про правдивого героя Мазепу, бо це, що ми бачили, не вдоволяє.

Союзова молодь чемпіоном.

В суботу, 28. березня, Союзова молодь з відділів ч. 20, 94 і 141 гостила бенкетом Союзову молодь зі західної сторони міста Дітройт, з відділів 183, 75 і 292. Мали за що гостити, бо як раз цього вечора передано їм відзначення ("Trophy") з Болінґ Ліґи, яку вони виграли цього року. Акту передання довершив підписаний.

Була справжня вечера. Їсти — як то кажуть — по шию. І кури печені і голубці, вепровина і росіл. А на останку дали ще доброго пива.

Були і бесіди. Цікаво було придивитися нам старшим, як то молодь в себе заряджує... Усе беруть жартом. Веселі собі козаки.

Нам часом тяжко розуміти. Та сатисфакція є в тому, що хлопці добре грають. За це належиться їм признання.

Рух в Союзових відділах.

Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, відділ 94, плянує двацятьпять-літній ювилей свого існування. Буде величавий бенкет в неділю, 3. травня. Головним бесідником буде п. Галичин, головний секретар У. Н. Союзу.

Плянується ще деякі несподіванки. Має бути видана „Ювилейна Книжечка", де буде точно подано про розвій товариства, спис членів, звіт зо зібраних грошей та виплачених, і т. д.

На цей ювилей вже від тепер запрошують. Дехто з нас дістане навіть несподіваний дарунок.

Уряд товариства плянує подарувати кожному новому членови, що вступив до відділу в ювилейнім році, як рівнож кожному членови, що стоїть в Союзі з цілою родиною — по одному примірникови Союзової Ювилейної Книги. Дістане таку книгу також той, хто приєднав або приєднає хоч одного члена в ювилейнім році для відділу.

Всі члени відділу ч. 94 повинні цим заінтересуватися. Відділ має замовити аж 300 примірників цеї книги. Треба лише на цей гостинець заслужити.

Союзові відділи при Укр. Нар. Домі.

На західній стороні міста Дітройту Союзовці беруться до праці. Думають вже цього року викінчити Народний Дім. І тому відділи ч. 75, 175, 183 і 292 плянують повести кампанію, щоби ніхто в їх відділі не був без грамоти членства в Нар. Домі.

Лісти для колекторів вже приладжуються. По святах піде повна кампанія і секретар дотичного відділу завитає до кожного члена і представить йому, скільки вже він дав на Народний Дім, а скільки ще повинен дати, щоби бути повним членом Дому.

Моя рада Союзовцям є: не чекати на секретаря, але вже тепер донести свій народний довжок, щоби можна помістити кожного на виготовляючійся лісті як повного члена. Це заощадилоб нам багато труду...

Пляни Народного Дому.

Як писав уже недавно секретар Нар. Дому п. Шустакевич, пляни на викінчення вже готові. Треба нам лише докласти щирої праці, щоби робота пішла дійсно успішно.

Уряд Нар. Дому має в плянах таки умістити прекрасну мармурову таблицю, зараз при вході до дому, де будуть вириті імена всіх членів-фундаторів на славу та спомини для грядучих поколінь. Все це приладжується. Треба лише всім тим, що ще не вплатили повної суми сто долярів, поспішити, щоб й їх імена знайшлися на цім мармурі.

На цій таблиці будуть рівнож поміщені імена товариств, клюбів та організацій, що дали не менше як сто долярів, або що дадуть тепер, в цій кампанії. А гарно це буде колись прочитати, що були то такі, а такі товариства. Треба отже всім нашим установам про це подбати.

Квартальні збори Нар. Дому дня 2. травня.

При цій нагоді уряд Нар. Дому плянує квартальні збори всіх членів Нар. Дому та взагалі всіх Союзовців на західній стороні міста Дітройту, на суботу, 2. травня, вечером. На цих зборах буде говорити гол. секретар Союзу, п. Д. Галичин. Всіх запрошується!

Спростовання.

Хтож то з нас не любить говорити по ріжних бенкетах та ювилеях? Всі з нас бесідники. І нераз говоримо добре і щиро. Часом знов любимо і зажартувати.

На жаль, не всі розуміють, або хотять розуміти ось такі жарти. Ось не давно — на ювилею відділу 75 — я самий хотів собі зажартувати і сказав: — „Кажуть деякі люди, що у відділі 75 є большевики. А тут дивіть — за столом сидить аж два священики, католицький і православний".

Не всі зрозуміли це, як я сказав. Дехто з уряду від. ч. 75 чується ображеним і домагається спростовання. Так я і спростовую — що я ніколи не казав, що у відділі 75 є большевики. Але коли натякнув на це, як повище подано, то це був собі жарт, як це звичайно буває в бесідах.

Д-р А. Т. Кібзей.

ТРОШКА ГУМОРУ

„УНЦВістям" зовсім поміщалось. Вони лають „Свободу" за те, що та колись писала, що „лаяння Німеччини звідсіля буде те саме, що кивання пальцем в чоботі"; як теж радила, що „з фактом німецької сили ми мусимо числитись". Хіба це були лихі завваги і поради? Невже большевики думають, що з фактом німецької сили не треба числитись? То нащо тоді нині слати тисячі повзів і літаків на совєтський фронт? Нащо домагатись другого фронту на заході? Вистарчить язиком вилаяти Гітлера, сплюнути і обернутись в інший бік.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

ЗАТОПИВ ПІДВОДНИЙ ЧОВЕН. — Енсейн Вилйем Тепуні, 26-літній офіцир фльоти зо Сан Франсіско, відбував рутиновий лет понад море, коли зочив ворожий підводний човен. Він спустив на нього бомбу та позбавив його влади пливати. Безвладний човен хитався на хвилях моря, коли до нього підїхали дістоєри й покінчили його. Офіцирові дано хрест заслуги.

Штрасер про Війну Внутрі Німеччини

(Докінчення зо стор. 2.)

на, або цілковито розвязана.

Насамперед її функції обмежено майже тільки до адміністрації зимової допомоги безробітним і акції для збирання цини, паперу і т. п. У серпні м. р. без ніякої іншої причини заборонив уряд видавання „С. А. Манн", пресового органу, що мав 3 четвертих міліона циркуляції.

Вкінці у другій половині 1941 р. прийшов остаточний удар. Члени С. А. з незначними виїмками були приневолені вступити до армії, як звичайні рекрути, без огляду на їхню ранґу. Наслідком цього 3,000,000 людей розсипалось по рядах німецької армії, що була стаціонована по цілій Европі, північній Африці, а сконцентрована на східнім фронті.

Контрастом до того є упривілейоване становище, яке придбала собі СС. У початках влади Гітлера вона була стаціонована в бараках, а поділена на 60,000 до 80,000 рядів. Вона була екзекутивним раменем Ґестапо, що є мозком націвської державної поліції. Вона була узброєна. Інша група, далеко численніша полишалась іще як неузброєна помічнича сила, що стисло контролювала життя нації.

З вибухом війни почалось поширення С. С. Його членів звільнено від реґулярної військової служби; коли вони вступили до армії, то це було в їхніх власних реґіментах і дивізіях, в їхніх власних одностроях і звласними офіцирами, що діяли згідно з припорученя Гімлера, а не високої команди. Одначе в останніх кількох місяцях, коли зросли непорозуміння між партією і ґенералами внаслідок труднощів на російськім фронті, повзято ще дальші кроки. Ряди С. С. збільшено до 500,-000, половину на фронті і половину вдома. Дивізії СС. цілковито змоторизовнао.

З того всього можна витягнути одно певне заключення: Гітлер підготовляє армію до громадянської війни. Та армія є зложена з вибраних людей, фанатично собі відданих, досвідчених у веденню війни. Вона складається з пів міліона змеханізованого війська на фронті і вповні узброєної інфантерії вдома.

Коли система Гітлера пічне валитись, що в дійсности вже тепер відбувається, надійде день, коли проти Гітлера виступлять дві злучені сили: оманена армія на фронті і зростаюча опозиція вдома. Очікуючи тої хвилі, каже Штрасер, Гітлер зліквідував найбільш опозиційну групу С. А., а з другої сторони перемінив СС в мілітарну силу, котрої остаточним обовязком буде, її первісний обовязок: оборона особи фірера!

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ЗА ЧОЛОВІКАМИ. — Жінки японських, німецьких і італійських мужчин, що їх уже вислано з полоси Панамського Каналу до Злучених Держав для інтернування, виїжджають за своїми чоловіками. Отсі жінки дістали дозвіл покинути Панамський Канал.

ФОНДИ ЧУЖИНЦІВ

Департамент скарбу в недавній заяві дав відповідь на повторні запити чужинців, чи мають їх банкові рахунки, інші гроші та маєтки підлягати контролі уряду Злучених Держав.

Чужинці, які замешкали в Злучених Державах **перед** 17. червня 1940. року, користуються всіма фінансовими правами, як і американські громадяни. Від них не вимагається подавання звітів про їх фінансове становище.

Чужинці, які прибули в Злучені Держави **після** 17. червня 1940. року та **перед** 23. лютого 1942. означені як „громадяни особливого положення", під Загальним Лайсенс ч. 42 департаменту скарбу і користуються з тих самих фінансових прав, що й американські громадяни, якщо вони **не є** підданими або громадянами нижче поданих країн. Наколи вони **є** підданими або громадянами одної зі згаданих країн, щоби користуватися з прав „громадян особливого положення" вони повинні виповнити заяву на формі Ті Еф Ар-42.

Країни, яких громадяни мають виповнити заяви, є такі:

Альбанія	Латвія
Андора	Ліхтенштейн
Австрія	Литва
Бельгія	Люксембург
Болгарія	Маляйські Держави (Федеровані й Нефедеровані).
Окупована Бурма	Голяндія
Хіна	Норвеґія
Чехо-Словакія	Польща
Данціґ	Портуґалія
Данія	Румунія
Естонія	Сан Маріно
Фінляндія	Еспанія
Франція	Швеція
Німеччина	Швайцарія
Греція	Тайленд
Гонґ-Конґ	Югославія
Угорщина	
Італія	
Японія	

Форму Ті Еф Ар-42 можна дістати в найближчім Федеральнім Резервнім Банку або у його відділі. Кожний місцевий банк дасть адресу найближчого Федерального Резервного Банку або відділу. Звертатися за тими формами заяви треба листовно безпосередно до Федерального Резервного Банку. Після подання заяви особа буде зарахована до „громадян особливого положення". Іншими словами, вона буде користуватися тими самими фінансовими правами, що й американські громадяни, замешкалі в Злучених Державах.

Департаменту скарбу вказує також на те, що кожна особа, яка подає заяву від себе, повинна подати другу заяву про кожний бизнес, якщо провадить який. Обидві заяви мають бути виповнені на формі Ті Еф Ар-42.

Чужинці, які приїхали до Злучених Держав **після** 23. лютого 1942. року, творять ще іншу категорію. Ці чужинці вважаються департаментом скарбу „блокованими громадянами" й їх рахунки підлягають більш суворій контролі.

Відповідальні особи з департаменту скарбу підкреслюють факт, що Загальний Лайсенс ч. 42 не увільнює від контролі рахунків осіб або бизнесів, які працюють на користь держав Осі, так само не торкається японських громадян. Японці підлягають під інше розпорядження.

Більш докладні інформації можна дістати в Федеральних Резервних Банках чи їх відділах, або в місцевих банках, з якими чужинці мають справи.

МАКСИМ ЛІТВІНОВ, російський амбасадор у Вашинтоні.

ДЛЯ ВЕСТ ПОЙНТУ. Генерал Вилієм Конор приймає статую генерала Доглеса Мек-Артура для військової академії в Вест Пойнті. Памятник відслонює пані МекАртур, братова генерала. Статую різьбив Нисон Ірегор.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 8. квітня 1942. року померла у Ню Йорку членкиня Укр. Зап. Тов. Дністер, відділ 361. У. Н. Союзу,

МАРІЯ ФУРИК.

Покійна походила зо села Жеребки Шляхоцькі, пов. Скалат. Прожила 68 літ. Вступила до У. Н. Союзу 1918. року. Лишила заміжну дочку Анну і синів: Василя, Івана й Леона.

Похорон відбудеться в суботу, 11. квітня, в годині 9. рано з похоронного заведення Яреми, 129 Іст 7. Стр., до церкви св. Юра при 7. ул.

Проситься членів Тов. Дністер прибути на похорон.

Хай земля буде Їй пером!

Петро Кучма, секр.

У четвер, 9. квітня 1942., помер в Ню Йорку член Бр. св. Володимира, від. 130. У. Н. Союзу,

ТЕОДОР ЯКІМОВИЧ.

Покійний родився 20. вересня 1883. в містечку Стрілечі Нові, пов. Бібрка, Західна Україна. Лишив жену (в шпиталі) й чотири дочки: Марію, Олену, Іванну і Агатію, всі замужні.

Похорон відбудеться в понеділок, 13. квітня, з похоронного заведення Earl Bosworth, Willow Ave., between 3rd and 4th St., Hoboken, N. J., в годині 10. рано.

Члени Бр. св. Володимира, від. 130., котрі вільні від роботи, повинні обовязково взяти участь в похороні.

К. Коваль, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270., відбудуться в середу, 15. квітня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Проситься всіх членів прийти на ці збори на озианеней час, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючих членів проситься вирівняти свої залеглі вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — За уряд: М. Косоноцький, предс.; С. Гріца, кас.; Н. Пігура, фін. секр.; А. Бусько, рек. секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. св. Стефана, від. 221., відбудуться в неділю, 12. квітня, в 12. год. вполудне, в салі церковній при Оклей і Райс ул. Просимо всіх членкинь і членів прийти на збори та вирівнати залеглі вкладки і довідатися більше про купно Союзового Дому в Шікаґо. Окружний комітет всіх відділів У. Н. Союзу в Шікаґо й околиці вже купив Союзовий Дім. Щира подяка тим членам, що вже зложили добровільні жертви на дім. Ті, що деклярували, є зобовязані прийти на збори і зложити свої жертви. Ті члени й членкині, що не були приявні на минулих зборах, повинні прийти на ті збори і причинитися своїми жертвами до скорого виплачення Союзового Дому в Шікаґо. — Ф. Васильовський, предс.; Д. Максимюк, кас.; Т. Шпікула, секр.

ВЕСТБУРИ, Н. Й. — Квартальні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 267., відбудуться в суботу, 11. квітня, в год. 8. вечором. Обовязком кожного члена є явитися на цих зборах. Буде касове справоздання за перших три місяці і багато інших справ. Не явившийся член підлягає карі, приписаній статутом. — К. Дідух, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Збори Тов. Дарахівщина, від. 275., відбудуться в неділю, 12. квітня, в годині 7. вечором, в церковній галі при Сусекс Стріт. Справи важні, і кожний член повинен прийти та взяти участь у нарадах. Маємо вибрати рекордового секретаря. Довгуючі члени повинні вирівняти свої довги за себе й діти; в противнім разі будуть суспендовані. Члени, що мають позичку, повинні старатись сплачувати, а принаймні процент платити нача. — М. Гречин, предс.; Н. Манорек, кас.; М. Обуховський, фін. секр.

Земні оріхи (пінотс) посідають в собі більше карбогидратів як картоплі, більше товщу як сметана і більше білковини як мясо.

НАЙДУТЬ ЗАНЯТТЯ

Чоловічок у людськім оці стається менший в віком і в 50 році впускає лише половину стільки світла як у 20-ім році.

Новопоштукатурені стіни повинні стояти принаймеще 2 місяці нитикані заки їх почнеться малювати.

ТАРЗАН, ч. 542. Піратська перемога.

Коли палядинці намагалися убити Тома, Тарзан заатакував їх ззаду, щоб тим робом врятувати невинного хлопчину.

І це саме допомогло Томові, бо коли палядинці обернулися, щоб відбивати удари Тарзана, він вирвався з їх залізних кліщів.

В тому моменті розійшлася серед палядинців вістка, що їх вожд Гуйон упав. З тої причини вони впали на дусі та заломилися в боротьбі.

Вони перестали битися й почали здаватися, й вкінці битва закінчилася перемогою кровавих піратів.